

POSTANOWIENIE

17 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 17 kwietnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. R. i M. R.1
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 29 września 2022 r., I ACa 919/21,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od Bank spółki akcyjnej na rzecz M. R. i M. R.1
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 5 400
zł (pięć tysięcy czterysta złotych) z ustawowymi odsetkami za
opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia
zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 września 2022 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku sprostował zaskarżone orzeczenie Sądu Okręgowego w Opolu (pkt 1.), oddalił apelację i orzekł o kosztach postępowania (pkt 2. i 3.).

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia złożył pozwany Bank, zaskarżając je w zakresie punktu 2. i 3., wnosząc o jej przyjęcie do rozpoznania na

podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżący sformułował następujące zagadnienia prawne:

- Czy w świetle art. 385¹ § 1 k.c. oraz w świetle art. 3 ust. 1 Dyrektywy uznać należy, że postanowienia umowy kredytu denominowanego, które w swojej treści odwołują do tabel kursów banków, służących przeliczeniu kwoty kredytu w walucie obcej, na walutę krajową, a także przeliczeniu wysokości raty kapitałowo-odsetkowej w przypadku wyboru spłaty w walucie krajowej, naruszają interesy konsumenta w sposób rażący, w sytuacji w której (i) konsument został pouczony, że wahania kursów waluty obcej wpłyną na wysokość salda kredytu oraz wysokość raty kapitałowo-odsetkowej w przypadku spłaty w walucie krajowej, a także w sytuacji w której (II) poprzez odwołanie do waluty obcej – konsument otrzymuje świadczenie ekwiwalentne w postaci niższego oprocentowania kredytu, a (iii) kursy waluty wynikające z tabeli kursów banku nie odbiegają w sposób znaczny od średniego kursu NBP?

- Czy w świetle art. 385¹ § 1 oraz § 2 k.c., art 385² k.c. w związku z art. 6 ust 1 Dyrektywy oraz w świetle orzecznictwa TSUE dot. celu Dyrektywy, umowa kredytu hipotecznego denominowanego może pozostać w mocy i być wiążąca dla stron w pozostałym zakresie również w sytuacji, w której zawarta w tej umowie klauzula określająca sposób ustalenia kursu waluty obcej przeznaczonego do przeliczania kapitału kredytu oraz wysokości rat kredytu zostanie uznana za nieuczciwą, a jednocześnie (i) wraz z umową kredytu hipotecznego denominowanego zawierana jest pomiędzy bankiem a konsumentem umowa mająca wpływ na treść umowy kredytu i jej wykonanie w ten sposób, że konsument negocjuje kurs waluty, po jakim ma zostać wypłacony mu kredyt w walucie wynikającej z umowy oraz (ii) umowa kredytu prócz klauzuli określającej sposób ustalenia kursu waluty zawiera postanowienia umożliwiające dokonanie spłaty kredytu w walucie kredytu, tj. zarówno wypłata kredytu jak i spłata kredytu odbywać się może bez odwołania do postanowień określających sposób ustalania kursu waluty przez bank, a co za tym idzie, czy upadek umowy może być spowodowany przez abuzywność klauzuli umownej, która - w związku z okolicznościami wskazanymi w pkt (i) i (ii) - nie znajdzie w praktyce zastosowania, o ile sam kredytobiorca nie zrezygnuje z alternatywnych, wynikających z umowy, metod

ustalenia kursu waluty oraz zasad spłaty kredytu, a także czy dla oceny abuzywności postanowień umownych znaczenie ma fakt zawarcia postanowień dotyczących negocjowania kursu w odrębnym technicznie dokumencie umowy powiązanej z umową podlegającą ocenie, która to umowa współkształtuje całościowy stosunek prawny pomiędzy bankiem a klientem?

Powodowie wnieśli o odmowę przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzeczenie o kosztach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, że w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi

Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Wskazane przez skarżący Bank kwestie stanowiły przedmiot licznych wypowiedzi zarówno Sądu Najwyższego, jak i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Nie są to zatem zagadnienia czy problemy nowe. Kwestie podnoszone przez skarżącego były już analizowane w judykaturze, Sąd Najwyższy podziela w pełni ugruntowane w tym zakresie orzecznictwo, na którym oparły się sądy powszechne wydając zaskarżony wyrok. Nie rozstrzygając tym samym wskazanych przez skarżącego problemów należy zasygnalizować, że Sąd Najwyższy jednolicie ocenia jako niedozwolone postanowienia umowne pozostawiające możliwość ustalenia kursu CFH, a tym samym wysokości świadczeń stron, arbitralnej decyzji jednej z nich; takie postanowienie umowne uznawane jest za niedopuszczalne w każdej sytuacji (zob. np. wyroki SN: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21). Analogicznie oceniane są przez Sąd Najwyższy klauzule przeliczeniowe w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej, jako określające główne świadczenie stron (zob. np. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; podobnie w orzecznictwie TSUE zob. wyroki: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove, pkt 33; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in., pkt 35; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44).

Konsekwencją uznania postanowienia umownego za bezskuteczne jest działająca *ex lege* sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie (zob. np. uchwała SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56). W sytuacji, gdy eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej

deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy (zob. wyroki SN: z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22).

W orzecznictwie omówiono również problem warunków, jakie powinny być spełnione, aby luka powstała w konsekwencji upadku klauzuli abuzywnej, powodująca upadek umowy, mogła zostać zastąpiona inną regulacją (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów SN - zasada prawna - z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56). Przedmiot wypowiedzi Sądu Najwyższego stanowiły także kwestie dotyczące powodów, dla których za niedopuszczalne uznaje się zastąpienie niedozwolonych postanowień kursowych (zob. m.in. wyrok SN: z 27 maja 2022 r., II CSKP 395/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22 i z 27 kwietnia 2023 r., II CSKP 1027/22).

Wobec powyższego nie można przyjąć, że istnieje potrzeba rozstrzygnięcia zagadnień prawnych wskazanych przez pozwanego. Sąd Najwyższy nie znajduje także nowych argumentów, mogących świadczyć o potrzebie ponownego rozważenia obecnego stanowiska.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[ms]